

Voimaa ja välineitä – aktiivinen sosiaalipolitiikka työllistämisen tukena

Opetussuunnitelma

Diakonia-ammattikorkeakoulu 8.5.2009

KOULUTUKSEN TARKOITUS, MENETELMÄT JA HYÖDYT

Tämä Askel-hankkeeseen liittyvä koulutus tarjoaa välineitä vaikeasti työllistyvien ohjaukseen. Koulutuksen sisältö on syntynyt hankekumppaneiden (Espoon, Vantaan ja Helsingin kaupungit) toiveiden perusteella. Koulutuksessa painotetaan erityisesti eri toimijoiden (kunnan eri toimijat, työvoimaviranomaiset, yritykset, järjestöt) välisen yhteistyön parantamista sekä asiakaslähtöisyyttä.

Kyseessä on ensimmäistä kertaa toteutettava pilottikoulutus, jonka aikana etsitään oikeanlaisia sisältöjä ja toteutustapoja työllistämistä tukevalle koulutukselle. Askel-hankkeen jälkeen koulutus vakiinnutetaan osaksi Diakonia-ammattikorkeakoulun koulutustarjontaa.

Koulutukseen voivat osallistua vaikean työttömyyden parissa työskentelevät Espoon, Vantaan ja Helsingin kaupungeista. Kustakin kaupungista voi osallistua kymmenen henkilöä. Osallistumiselle ei ole pohjakoulutusvaatimusta.

Koulutus alkaa syyskuun 2009 alussa ja päättyy vuoden 2010 lopussa. Kaupunkien tulisi valita ja ilmoittaa osanottajat Diakonia-ammattikorkeakouluun 5.6.09 mennessä. Ilmoittautumisessa käytetään kaupungeille toimitettua lomaketta.

Koulutuksen laajuus on 30 opintopistettä. Yksi opintopiste vastaa noin 27 tunnin työskentelyä, joten kokonaisuudessaan opintojen laajuus on noin 810 tuntia. Osa opintoihin vaadittavasta ajasta voidaan yhdistää oman työn tekemiseen. Opetussuunnitelman kehysten sisällä osallistujat voivat vaikuttaa opintojen sisältöön ja käytännön toteutukseen.

Koulutuksessa käytettäviä menetelmiä ovat perinteisen luokkaopetuksen lisäksi erilaiset toiminnalliset menetelmät sekä internetin kautta tapahtuva verkko-opiskelu, joka ei ole sidottu tiettyyn aikaan tai paikkaan. Koulutus sisältää johdatuksen verkko-opiskelun perusteisiin.

Koulutuksesta saa ainakin kahdenlaista hyötyä. Ensinnäkin osallistujat ja heidän organisaationsa voivat hyödyntää koulutusta oman toimintansa kehittämisen välineenä Askel-hankkeen suunnitelman mukaisesti. Toiseksi koulutuksen opintojaksoja voidaan soveltuvin osin käyttää myöhemmin korvaavina opintoina esimerkiksi ammattikorkeakouluopinnoissa.

KAIKILLE YHTEISET OPINTOJAKSOT

1. ALTTIIKSI ASETTUMINEN (EXPOSURE), 9-11/2009, 5 op

Opintojakso sisältää aluksi johdatuksen koko koulutuksen sisältöön ja rakenteeseen.

Varsinaisessa "alttiiksi asettumisen" (Exposure) toiminnallisessa opiskelussa osanottajat tutustuvat omien havaintojensa ja kokemustensa kautta asiakasryhmien elämäntilanteisiin ja pohtivat henkilökohtaista suhdettaan asiakkaiden elämäntilanteisiin. Alttiiksi asettumisen opintojaksolla opiskelijat myös tutustuvat toisiinsa ja solmivat yhteistyösuhteita, joita voidaan käyttää hyväksi seuraavilla opintojaksoilla.

Opintojakson lähiopetuksen aikataulu:

- 1) 1.9.09 Johdanto koko koulutukseen Askel-hankkeen yhteistyöfoorumin yhteydessä.
- 2) 11.9.09 klo 9.00-16.00: Orientaatio syksyn lähipäiviin sekä alttiiksi asettumisen opintojakson aloitus. (Ryhmä A).
- 3) 24.9.09 klo 9.00-16.00: Orientaatio syksyn lähipäiviin sekä alttiiksi asettumisen opintojakson aloitus. (Ryhmä B)
- 4) 1.-2.10.09 klo 9.00-16.00: Omien elämäkokemusten käsittelyä. (Ryhmä A)
- 5) 6.-7.10.09 klo 9.00-16.00: Omien elämäkokemusten käsittelyä. (Ryhmä B)
- 6) 20.-21.10.09 klo 9.00-16.00: Kenttähavaintojen tekemistä. (Ryhmä A)
- 7) 22.10.09 klo 9.00-16.00: Kenttähavaintojen käsittelyä. Annetaan välitehtävä seuraavaa lähiopetuskertaa varten. (Ryhmä A)
- 8) 4.-5.11.09 klo 9.00-16.00: Kenttähavaintojen tekemistä. (Ryhmä B)
- 9) 6.11.09 klo 9.00-16.00: Kenttähavaintojen käsittelyä. Annetaan välitehtävä seuraavaa lähiopetuskertaa varten. (Ryhmä B)
- 10) 10.11.–11.11.09 klo 9.00-16.00: Alttiiksi asettumisen opintojakson yhteenveto ja siirtyminen seuraavaan opintojaksoon sekä opiskelussa tarvittavien atk-taitojen harjoittelua (klo 12.30-16.00).

2. TYÖLLISTYMISEN YHTEISTYÖVERKOSTOT, 11/2009-3/2010, 5 op

Sosiaaliseen työllistämiseen osallistuu monia toimijoita. Työllistämisen onnistuminen edellyttää toimivaa yhteistyötä. Tästä syystä tällä opintojaksolla tarkastellaan sosiaalisen työllistämisen yhteistyösuhteita ja verkostoja. Askel-hankkeessa pyritään parantamaan erityisesti siihen osallistuvien kuntien sosiaalisen työllistämisen yhteistyöverkostojen toimintaa.

Opintojakson toteutus:

1) Opiskelijat tuottavat muodostamisessaan ryhmissä kuvaukset kaupunkien vaikean työttömyyden yhteistyöverkostoista ja niiden haasteista. Tehtävän nimi on verkostotehtävä. Se annetaan 11.11.09.

2) Yhteistyöverkostojen hahmotusta syvennetään opetuksen kautta (lainsäädäntö, viralliset ja epäviralliset yhteistyösuhteet, palvelujärjestelmä, tiedon kulku, mahdolliset yhteistyökumppanit, asiakasnäkökulman huomioiminen esimerkiksi Helsingin asiakasraadista kautta).

3) Opintojakson työskentelyä yhteen vetävät loppuseminaarit pidetään 22.-23.3.10, jolloin eri kaupunkien yhteistyöverkostoja koskevat tulokset jaetaan kaikille. Yhteistyöverkostojen, haasteiden ja ratkaisuehdotusten kuvaukset antavat aineksia kaupunkien yhteistyöverkostojen kehittämiseen.

4) Tarpeen vaatiessa opintojaksoon voidaan liittää opintokäyntejä kotimaassa. Vierailukohde voi olla esimerkiksi hyvin verkostoitunut sosiaalinen yritys.

3. VOIMAANNUTTAVAN OHJAUKSEN MENETELMÄT, 3-6/2010, 5 op

Opintojaksolla tarkastellaan ja harjoitellaan erilaisia työllistettävien ohjauksen menetelmiä ja näiden käytännön soveltamista. Käsiteltäviä teemoja ovat muun muassa voimaannuttava arviointi, nuoren asiakkaan kohtaaminen sekä oppimisvaikeuksien tunnistaminen.

Opintojakson toteutus:

1) Opiskelijat tekevät ennakkotehtävänä kuvauksen työssä käyttämistään menetelmistä. Kuvaukseen liitetään myös asiakasnäkökulma esimerkiksi Helsingin asiakasraadista kautta. Tehtävä sisältää myös pohdinnan uusien menetelmien tarpeesta. Käytettävien menetelmien kuvaukset voivat olla esimerkiksi kirjallisia, videoituja tai valokuvattuja.

2) Tieto käytetyistä menetelmistä jaetaan koulutukseen osallistuvien kesken. Tässä yhteydessä sovitaan niistä menetelmistä, joiden osaamista halutaan vahvistaa.

3) Lähiopetuksessa opiskellaan ja harjoitellaan niitä menetelmiä, joihin toivotaan lisää oppia.

4) Opiskelijat tekevät yhteenvedon hyvistä ohjauskäytänteistä.

Opintojakson lähiopetuksen aikataulu täsmentyy viimeistään syksyllä 2009.

4. KEHITTÄMISTEHTÄVÄ, 1-12/2010, 10 op

Kehittämistehtävässä opiskelijat soveltavat koulutuksessa käsiteltäviä aiheita oman työnsä kehittämiseen. Kehittämistehtävä voi olla tutkimuksellinen tai toiminnallinen

kokonaisuus tai sen puitteissa voidaan tuottaa jokin tuote työorganisaatioiden käyttöön.

Koska Askel-hankkeessa pyritään edistämään sosiaalisen työllistämisen parissa työskentelevien ihmisten yhteistyötä, olisi suositeltavaa, että kehittämistehtävät tehtäisiin useamman opiskelijan yhteistyönä, mahdollisesti kuntakohtaisissa ryhmissä. Työyhteisöt tulisi integroida osaksi kehittämistehtävää, jotta koulutus hyödyttäisi koko työyhteisöä ja sillä olisi pitkäkestoisia vaikutuksia.

Esimerkki kehittämistehtävästä:

Kaupungin työntekijöiden ryhmä tuottaa yhdessä kansion, jossa kuvataan ja ohjeistetaan kaupungin sisäisen yhteistyön malli. Kansio voisi sisältää kuvauksen eri toimijoiden yhteistyöstä, materiaalia ohjauksesta, voimaannuttavasta arvioinnista, yritysytteyksistä, kuvauksia toiminnallisista kokonaisuuksista ja niin edelleen. Kansio voitaisiin tallentaa myös CD-rom:ille tai kaupungin sisäiseen verkkoon, jolloin sen jatkuva päivittäminen on helppoa. CD-levy voisi sisältää myös multimedia-aineistoa, kuten videoita, kuvia tai animaatioita.

Kehittämistehtävän tekeminen aloitetaan jo varhaisessa vaiheessa (1/2010) ja sen tekeminen nivoutuu yhteen muiden opintojen kanssa.

VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT

Kaikki opiskelijat osallistuvat yllä esiteltyihin opintojaksoihin, joiden lisäksi Opiskelija valitsee myös yhden seuraavista vapaavalintaisista opintojaksoista (5, 6 tai 7):

5. TYÖLLISTYMINEN YRITYSTEN NÄKÖKULMASTA, 8-10/2010, 5 op, VAPAASTI VALITTAVA

Avoimille työmarkkinoilla työllistymisen kannalta onnistunut yhteistyö yritysten kanssa on ratkaisevaa. Opintojakson tavoitteena on lähentää sosiaalisen työllistämisen parissa työskenteleviä ja yrityksiä sekä yrittäjiä toisiinsa.

Opintojakson teemoja ovat muun muassa:

- työllistettävien markkinointi,
- yritysten tarpeet ja toiveet,
- yritysten yhteiskuntavastuu,
- taloudellisten hyötyjen osoittaminen yrityksille,
- sosiaalisten yritysten tarjoamat mahdollisuudet,
- työhönvalmentajien asiantuntemus,
- yrityksen, sosiaalisen yrityksen, työllistettävän ja työhönvalmentajan yhteistyö työkyvyn näkökulmasta.

6. SOSIAALISTEN VAIKUTUSTEN OSOITTAMINEN, 8-10/2010, 5 op, VAPAASTI VALITTAVA

Sosiaalisten ja hyvinvointivaikutusten osoittaminen on sosiaaliselle työllistämiselle tärkeää, sillä siten voidaan perustella toiminnan hyödyllisyyttä. Esimerkiksi sosiaalisen tilinpidon keinoilla voidaan osoittaa, että sosiaalinen työllistäminen on taloudellisesti kannattavaa toimintaa. Opintojaksolla opitaan tekemään näkyväksi sosiaalisen työllistämisen moninaiset hyödyt. Taloudellisten hyötyjen lisäksi näitä hyötyjä ovat esimerkiksi henkisen hyvinvoinnin lisääntyminen ja sosiaalisten suhteiden vahvistuminen.

Työllistämisen hyötyjä tarkastellaan:

- työllistettävän,
- lähiyhteisön,
- työllistäjän ja
- yhteiskunnan näkökulmista.

7. ASKELEITA SOSIAALISEEN TYÖLLISTYMISEEN – FOORUMIEN ANTI, 9/2009 -10/2010, 5 op, VAPAASTI VALITTAVA

Askel-hankkeen yhteydessä järjestetään yhteistyöfoorumeita eli seminaareja, joissa käsitellään sosiaalista työllistämistä eri näkökulmista. Tämän opintojakson valinneet opiskelijat osallistuvat aktiivisesti foorumeihin ja tekevät niihin liittyvät oppimistehtävät. Tehtävien toteutusmuoto voi vaihdella (esimerkiksi kirjallinen yhteenveto foorumin sisällöstä, esitys foorumilla, foorumin tietojen välittäminen työorganisaatioon, osallistuminen verkkoalustalla käytäviin keskusteluihin). Yhteistyöfoorumeita järjestetään puolivuositain. Ensimmäinen pidetään 1.9.2009.

Lisätietoja:

Sanna-Maija Kohonen, sanna-maija.kohonen@diak.fi p. 040 5091006

Ari Nieminen, ari.nieminen@diak.fi p. 040 4845625

Kaija Tuuri, kaija.tuuri@diak.fi p. 040 509 2330